फलकलेखन

इयत्ता : ७वी
विषय : गणित
घटक : क्षेत्रफळ

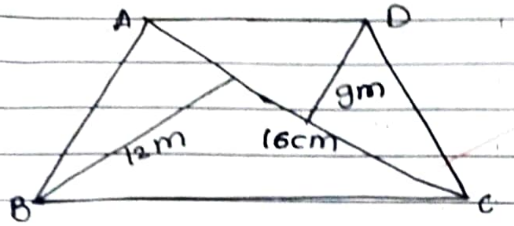

भूखंडाचे क्षेत्रफळ = ΔABC चे क्षेत्रफळ + ΔACD चे क्षेत्रफळ
= 96 + 72
= 168 चौमी.

अ.न.	घटक	पदनिश्चय श्रेणी				
		इ	ड	क	ब	अ
१						
1	समस्येची ओळख, स्पष्टीकरण, भूमिकापालन				✓	
	संकल्पना स्पष्ट करणे.				✓	
2.	सहभागी विद्यार्थ्यांची निवड.			✓		
3.	रंगमंच उभा करणे				✓	
4.	निरीक्षकांची तयारी				✓	
5.	सादरीकरण				✓	
6.	चर्चा व मूल्यमापन				✓	
7.	पुनर्सादरीकरण				✓	
8	चर्चा व मूल्यमापन			✓		
9.	अनुभवांची देवाण घेवाण व सामान्यीकरण			✓		
10.	संकलित अभिप्राय				✓	

अ.न.	घटक	पदनिश्चय श्रेणी				
		इ	ड	क	ब	अ
१						
1	समस्येची ओळख, स्पष्टीकरण, भूमिकापालन					✓
	संकल्पना स्पष्ट करणे.				✓	
2.	सहभागी विद्यार्थ्यांची निवड.					✓
3.	रंगमंच उभा करणे					✓
4.	निरीक्षकांची तयारी				✓	
5.	सादरीकरण					✓
6.	चर्चा व मूल्यमापन				✓	
7.	पुनर्सादरीकरण				✓	
8	चर्चा व मूल्यमापन				✓	
9.	अनुभवांची देवाण घेवाण व सामान्यीकरण					✓
10	संकलित अभिप्राय					

पायऱ्या	शिक्षक कृती	विद्यार्थी कृती
ब) आधार भूमिका	शिक्षक आधार भूमिका सांगतात (अनुभवी व्यक्ती व त्याचा मित्र)	श्रवण करतात.
क) निरीक्षकांची भूमिका	शिक्षक काही निरीक्षक तसेच प्रेक्षक म्हणून विद्यार्थ्यांची निवड करतात. शिक्षक विद्यार्थ्यांना भूमिका स्वीकारण्यास सांगतात.	भूमिका स्वीकारतात.
3) रंगमंच उभा करणे.	शिक्षक रंगमंच तयारीसाठी मार्गदर्शन करतात.	रंगमंच उभा करतात.
i) सहभागी विद्यार्थ्यांची स्थान निश्चिती	भूमिकांबाबत माहिती देतात, त्यासाठी काही कृती ~~करून घेतात.~~ ठरवून देतात. सहभागी विद्यार्थ्यांचे स्थान निश्चिती.	
ब) प्रसंग निर्मिती ठिकाण.		
4) निरीक्षकांची तयारी	शिक्षक निरीक्षकांना निरीक्षणाचा आराखडा तयार करून देतात. निरीक्षणाचे मुद्दे सांगतात. निरीक्षकांना सूचना देतात.	समजावून घेतात.
5) सादरीकरण करणे.	शिक्षक भूमिकापालन सुरु करण्यास सांगतात अपेक्षित उद्दिष्टे साध्य झाल्यास दिसताच सादरीकरण थांबवतात.	विद्यार्थी भूमिकापालन सुर करतात व सूचनेनुसार थांब
चर्चा व मूल्यमापन करणे.	निरीक्षकांनी केलेले निरीक्षण व शिक्षकांनी केलेले निरीक्षण यावरुन चर्चा करतात व त्यावरुन त्यांचे मूल्यमापन करतात.	चर्चेत सहभागी होतात.
7) पुनर्सादरीकरण	शिक्षक मुख्य भूमिका करणारे विद्यार्थी बदलून दुसऱ्या विद्यार्थ्यांना भूमिका करण्यास सांगतात.	पुन्हा भूमिकापालन प्रसंग सादर करतात.
8) चर्चा व मूल्यमापन	6 प्रमाणे शिक्षक पुन्हा चर्चा व मूल्यमापन करतात.	
9) अनुभवांची देवाणघेवाण व सामान्यीकरण	शिक्षक विद्यार्थ्यांना समस्या व जीवन यांचा संबंध विचारतात.	उत्तर देतात.
	शिक्षक स्वतःचे अनुभव सांगतात. शिक्षक विद्यार्थ्यांना आलेला अनुभव विचारतात.	श्रवण करतात.
	शिक्षक विद्यार्थ्यांच्या मदतीने समस्येचे सामान्यीकरण करतात.	अनुभव सांगतात.

ΔABC चे क्षेत्रफळ $= \frac{1}{2} \times 16 \times 12$ $= 96$ चौकिमी ΔACD चे क्षेत्रफळ $= \frac{1}{2} \times 16 \times 9$ $= 72$ चौ.मी ABCD चे क्षेत्रफळ = ΔABC चे ळ + ΔACD चे क्षेत्रफळ $= 96 + 72$ $= 168$ चौ.मी.	
डाच्या क्षेत्रफळावरुन प्रति चौ.मी त त्या भूखंडाची किंमत ठरविली	कौशल्य : ① विद्यार्थी भूमिकापालनाम उत्स्फूर्तपणे भाग घेतो. ② विद्यार्थी आपली भूमिका परिणाम कारकपणे करतो.

या	शिक्षककृती	विद्यार्थीकृती
ला प्रेरणा मस्येची करुन देणे.	विद्यार्थी मित्र हो, तुम्हांला माहिती आहे की दैनंदिन जीवनामध्ये नेहमी आपणास खरेदी विक्रिचे व्यवहार करावे लागतात. जमिनीचे लहान मोठे भूखंड विक्रिस काढले जातात. त्याची किंमत क्षेत्रफळावर अवलंबून असते. समाजामध्ये काही व्यक्तींना भूखंड विक्रि प्रकरणामध्ये फसविले जाते.	श्रवण करतात.
मस्या स्पष्ट णे.	शिक्षक समस्या स्पष्ट करतात.	श्रवण करतात.
मिकापालन ना स्पष्ट करणे.	भूखंड विक्री प्रकरणात एक एजंट भूखंड विक्री करणारा तसेच खरेदी करणाऱ्याची फसवणूक करतो. त्यावेळी एक व्यक्ती क्षेत्रफळानुसार भूखंडाची किंमत ठरवते व खरेदी विक्रीचा व्यवहार होतो. या प्रकारच्या प्रसंग या ठिकाणी निर्माण करावयाचा आहे. याप्रकारे शिक्षक भूमिकापालन संकल्पना स्पष्ट करतात.	समजावून घेतात.
भागी विदया ी निवड	शिक्षक भूमिकापालनामधील मुख्य भूमिका सांगतात.	
ुख्य भूमिका	भूखंड विक्री करणारी व्यक्ती, खरेदी करणारी व्यक्ती, एजंट यांच्या भूमिका)	श्रवण करतात.

भूमिकापालन अध्यापन प्रतिमान

नाव: मुंडे प्रवाली तात्यासाहेब
विषय: गणित

घटक: क्षेत्रफळ
उपघटक: भूखंडाचे क्षेत्रफळ

पाठाचा उद्देश: विद्यार्थ्यांना दिलेल्या भूखंडाच्या क्षेत्रफळावरून भूखंड खरेदी व्यवहार करणे, याविषयी भूमिकापालन प्रतिमानाद्वारा अभ्यास करण्यास मदत करणे.

विद्यार्थ्यांचे पूर्वज्ञान: विद्यार्थ्यांनी त्रिकोणाचे क्षेत्रफळ, चौकोनाचे क्षेत्रफळ काढणे याविषयी अभ्यास केलेला आहे.

पाठ्यांश	उद्दिष्टे व स्पष्टीकरणे
दैनंदिन जीवनामध्ये नेहमी आपणास खरेदी विक्रीचे व्यवहार करावे लागतात. जमिनीचे लहान मोठे भूखंड करून ते विक्रिस काढले जातात. या भूखंडाची किंमत त्यांच्या क्षेत्रफळावर अवलंबून असते.	ज्ञान:- ① विद्यार्थी समस्या सांगतो. ② विद्यार्थी विविध भूमिका सांगतो. ③ विद्यार्थी त्रिकोणाचे क्षेत्रफळ सांगतो.
समाजामधील काही लोकांना एखाद्या भूखंडाचे क्षेत्रफळ कसे काढायचे हे माहित नसते. अशा लोकांना भूखंड विक्री प्रकरणात फसविले जाते. त्यासाठी भूखंड खरेदी करताना ज्ञान असणे आवश्यक आहे.	
खालील उदाहरणामध्ये एका व्यक्तीने आपल्या जमिनीचा एक भाग विक्रिस काढलेला आहे. भूखंड खरेदी करणाऱ्या व्यक्तीला क्षेत्रफळाचे ज्ञान नाही. एजंट हा भूखंड खरेदी करणाऱ्या व्यक्तीला फसवण्याचा प्रयत्न करतो त्यावेळी एक अनुभवी व्यक्ती येते त्या व्यक्तीला भूखंडाचे क्षेत्रफळ किती येते ते समजावून सांगतेव त्यानंतर त्या भूखंडाच्या खरेदी व्यवहार पूर्ण होतो.	आकलन:- ① विद्यार्थी भूमिकापालन प्रसंगाचे स्पष्टीकरण देतो. ② विद्यार्थी विविध भूमिकांचे वर्तन कसे असावे हे सांगतो. ③ विद्यार्थी भूखंडाचे क्षेत्रफळ काढण्याची पद्धत सांगतो.
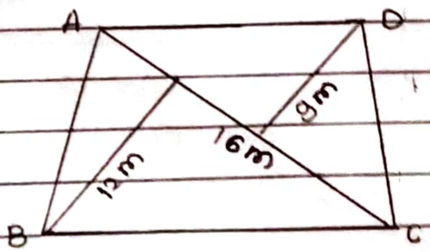	
□ABCD हा △ABC व △ACD या दोन त्रिकोणी भूखंडात विभागला आहे. त्रिकोणाचे क्षेत्रफळ $= \frac{1}{2} \times$ पाया $\times$ उंची	उपयोजन:- ① विद्यार्थी भूमिकापालनाचा प्रत्यक्ष जीवनात वापर करतो. ② विद्यार्थी भूमिकापालन प्रतिमानाद्वे

फलक लेखन

दिनांक - 17/1/2023
इयत्ता - 7th
विषय - इतिहास
घटक - मुघलांविरुद्ध आक्रमक धोरण

महत्वाचे घटक मुद्दे

शाहिस्तेखानाची स्वारी - * फेब्रुवारी 1660 जयसिंगाची स्वारी	सुरतेवर स्वारी.

स्वाध्याय :
1) आग्र्याहून सुटका
2) राज्याभिषेक संबंधित माहिती लिहा.

Date ______
Page ______

विद्यार्थी कृती	शैक्षणिक साधन	मूल्यमापन
विद्यार्थी झालेल्या सर्व छाव्यांची युद्धाची माहिती सांगतात एकमेकांमध्ये चर्चा करतात.	नकाशा दाखवून स्वराज्याचा विस्तार दाखविला.	विचार करणे तुलना करणे.
विद्यार्थी उत्तर देतात.		सूचना करतात.
विद्यार्थी विविध युद्धाची माहिती सांगतात झालेल्या छाव्यांचे सविस्तर वर्णन सांगतात. सुरतेवर स्वारी. जयसिंगाची स्वारी यांचे वर्णन करतात.		वर्णन करतात. फरक / तुलना करतात.
शिवाजी महाराजांची नजर कैदेतून सुटका, मुघलांविरुद्ध आक्रम पवित्रा आग्रा भेट व सुटका या घटनांचे यशाचे वर्णन करतात		स्पष्टीकरण देतात
विद्यार्थी उत्तरे देतात औरंगजेबाच्या नजरकैदेतून सुटका कशी झाली		ऐतिहासिक विचार करतात.

शिक्षक कृती

...चा	
...nvage ...तता	शिक्षक विद्यार्थ्यांना आदिलशाहीनी स्वराज्यावर कसे आक्रमण केले असा प्रश्न विचारतात (एकमेकांसोबत चर्चा करण्यास सांगतात)
...plore ...धणे	आपण आतापर्यंत सिद्धीजोहरची स्वारी, अफजल... पारिपत्य हे अभ्यासले आता आपल्याला शिव... राजांनी मुघल सत्तेला कसे पराभूत केले हे या पाठात बघावयाचे आहे.
Plain ...स्टीकरण)	(विद्यार्थ्यांना शिक्षक सांगतात.) शायिस्तेखानाची स्वारी - फेब्रुवारी 1660 मध्ये शायिस्तेखान अहमदनगर मधून पुण्यात आला. शि... राजांनी स्वतःच्या नेतृत्वाने लाल महालावर गुप्त... घालण्याची धाडसी योजना आखली. 5 एप्रिल ... रोजी महाराजांनी रात्रीच्या वेळी छापा घातला
...and ...तार)	शिक्षक विद्यार्थ्यांना शिवाजी राजांचे नेतृत्व... तुलना करतात. सर्व घटनांचे वर्णन कर... सांगतात.
...ाluation ...मापन	शिक्षक विद्यार्थ्यांना प्रश्न विचारतात शिवाजी... आग्रा येथे औरंगजेबाच्या नजरकैदेतुन कसे नि... शिक्षक पुन्हा एकदा सर्व पाठांचा सारांश... त्यावरुन प्रश्नाचे उत्तर शोधण्यास सांगतात

ज्ञानरचनावाद

5.E Model - Lesson Plan

विषय :- इतिहास

घटक :- मुघलांशी संघर्ष

उपघटक :- मुघलांविरुद्ध आक्रमक पवित्रा

पूर्वज्ञान :-

विद्यार्थ्यांना शिवाजी महाराजांनी आदिलशाहीशी संघर्ष केला होता हे विद्यार्थ्यांना माहिती आहे.

उद्दिष्ट्ये :

1) विद्यार्थी आदिलशाहीसोबत संघर्ष केला ते सांगतात

2) विद्यार्थी मुघल कसे स्वराज्यावर आले हे सांगतात.

3) विद्यार्थी मुघल आदिलशाही हे कसे स्वराज्यावर आले हे स्पष्ट सांगतात.

4) विद्यार्थी तुलना करतात.

5) विद्यार्थी निरीक्षण करतात

पाठ्यचर्चा - 5E मॉडेल पद्धती :-

संदर्भ - इयत्ता 7वी चे इतिहास पुस्तक

ज्ञानरचनावाद youtube videos

...ोशय = कृ...   ...गिर माने

...क = कृती

...क = शैलीचे प्रकार   इयत्ता = 7 वी

कौशल्याचे घटक	पद निश्चय श्रेणी 1	2	3	4	5
कौशल्यांचा प्रभावी वापर.	✓				
कौशल्यांची योग्य क्रमाने गुंफण.		✓			
...शल्यांचा समान प्रमाणात वापर					
...वश्यक ~~कौ~~ तेथे पूरक कौशल्यांचा वापर				✓	
...य कौशल्यांची निवड (घटकाला पूरक)					

सहअध्यायांकडून निरीक्षण करुन घेणे

निरीक्षकाचे नाव - खोडे तेजस्वी हनाजी

Bhade

अध्यापनासाठी वापरलेली पद्धत -

कथन पद्धती-

कथन या अध्यापन युक्तीचे महत्त्व फार आहे. मुलांना गोष्टी फार आवडतात. भाषा, इतिहास, या विषयात कथा कौशल्याला फार महत्त्व असते.

कथनाचा सर्वात मोठा गुण म्हणजे समरसता होय. भाषा विषय शिकविताना कथा-कथन पद्धतीने शिकविणे सोपे जाते. भाषा विषयामध्ये मराठी, इंग्रजी, हिंदी विषया-मध्ये विविध कथा, कविता, प्रवास वर्णन, माहिती वजा लेख, आत्मचरित्र कथा इत्यादी प्रकारचे पाठ्य असतात. हे शिकविताना कथा-कथन पद्धती उपयुक्त ठरते.

या पद्धतीचे पाच टप्प्यांमध्ये विभाजन केले जाते.

1) प्रस्तावना
2) प्रस्तुतीकरण
3) तुलना
4) आवृत्ती
5) प्रयोग व समारोप

कथनाची भाषा, निःसंदिग्ध व समर्पक असावी. लहान मुलांना सांगावयाच्या कथेत शब्दांची व कल्पनांची पुनरुक्ती असावी. उचित हावभावांची जोड दिल्याने कथन परिणामकारक होते. आवाजात योग्य चढ-उतार केल्याने कथनात रंग भरतो.

दोष - 1) विद्यार्थी फक्त श्रोता म्हणून असतात.
2) आवाजातील चढ-उतार योग्य न झाल्यास अध्यापन एकसुरी होते.

Name - Divya Sagar Mane.
Std - 6th
Subject - English
Unit - prose
Sub-Unit - Tit for tat

~~objectives.~~
Privious knowledge - ~~Specifications.~~
Students describes domestic animal and wild animal. Students tells wild animal Names like Lion, Camel, and fox etc.

Teaching A -
Picture of camel and fox with ~~from~~ filed Sugarcane.

Objectives	Specifications.
knowledge - To enable the pupil to remember about Indian animals..	1) He understanding about the Grandpa's story 'Tit for Tat' 2) Students understand about the characters.
Understanding - To enable the pupil to undrstand the theame of the lesson Correctly.	1) He gives the meaning of new words. 2) He uses words correctly.
Application - To enable the pupil to speak and write english properly	1) He speaks English correctly 2) He writes English properly
Skill - To enable the pupil to reading, Writing, listening and Speaking lesson Correctly	1) He tells the theame of the lesson 2) He listen the lesson with proper understanding
Intrest - To help the pupil to develop in the lesson	1) Student collect the Various types of animal picture. 2) Student collect the Various animal Informat[illegible]

फलकलेखन

इयत्ता - ९ वी

विषय - भूगोल
घटक - कृषी
उपघटक - शेतीचे प्रकार

* कृषी
* शेतीचे प्रकार
  1) निर्वाह शेती
  2) व्यापारी शेती

शेतीचे प्रकार

- निर्वाह शेती
  - स्थलांतरीत शेती
  - सखोल शेती
- व्यापारी शेती
  - विस्तृत शेती
  - मळ्याची शेती
  - मंडई बागायती शेती
  - फलोद्यान / फूलशेती

…ार्ट द्वारे शोडवण्यात …गतात.	विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात व चार्ट द्वारे अधिक समजून घेतात	शैक्षणिक साहित्याचा वापर चार्ट.
… विचारतात	विद्यार्थी उत्तरे देतात	
…प्रकार कशावर असतो ?	1) शेतीचे प्रकार पारंपारिक व आधुनिक पद्धतीवर अवलंबून असतात.	प्रश्न
…शेती कोणत्या …राला म्हणतात ?	2) ट्रक शेती मंडई बागायती शेतीला म्हणतात.	
…शेतीचे प्रकार	3) निर्वाह शेतीचे दोन प्रकार 1) स्थलांतरीत शेती 2) सखोल शेती	
…यान शेतीप्रकारामध्ये …े उत्पादन घेतले	4) आंबा, द्राक्षे, चेरी इ. उत्पादन घेतले जाते.	
…सगळे शेतीचे समजले का ? …राहिलेले मुद्दे पुढच्या तासाला	हो.	

याचबरोबर मका, बार्ली, सोयाबीन ही पिकेही घेतली जातात.

मळ्याची शेती = शेतीचे क्षेत्र ४० हेक्टर किंवा अधिक असते. यामध्ये चहा, रबर, कॉफी, नारळ, कोको, मसाले इ.

अशाप्रकारची शेती कोठे केली जाते? — दक्षिण भारतात = केरळ, तमिळनाडू इ. ठिकाणी अशी शेती केली जाते. प्रश्न.

याचबरोबर भारतासह दक्षिण आशियाई देशातही घेतली जातात.

मंडई बागायती शेती :- हा एक आधुनिक शेतीचा प्रकार आहे. हा शेतीप्रकार नागरीकरण व त्यामुळे तयार असलेल्या बाजार पेठेमुळे निर्माण झाला आहे. या शेतीला 'ट्रक शेती' असेही म्हणतात.

फलोद्यान / फुलशेती = मंडई बागायती शेतीचा एक उपप्रकार म्हणजे फळ व फुलांची शेती. ही शेती पारंपारिक तसेच आधुनिक पद्धतीने केली जाते. उदा. झेंडू, शेवंती, ट्युलिप जरबेरा इ. आंबा, द्राक्षे, चेरी इ. उत्पादन घेतले जाते.

शेती = ही एकाच अनेक वर्षे केली		
हे निर्वाह शेतीचे कार समजला का? ांगा,	हो, समजले.	
ांतरीत शेती कोठे जाते?	विद्यार्थी उत्तर देतात. 1) डोंगराळ प्रदेशात 2) जास्त पावसाच्या ठिकाणी	प्रश्न कौशल्य
बर! छान!		
पुढचे प्रकार अभ्यासू. शेती = यामध्ये तत्वावर उत्पादन जाते. विस्तृत धान्य मळ्याची शेती हे प्रकार आहेत.	विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात.	
तृत शेती = शेतांचे 000 हेक्टर किंवा धिक असते. मोठे शेती व विरळ लोकसंख्या ही शेती यंत्राच्या ने केली जाते. िक पद्धती या वैशिष्ट्ये आहे.		
सांगा विस्तृत भारतामध्ये कोठे-कोठे जाते.	पंजाब, हरियाणा या ठिकाणी मोठ्या प्रमाणात गहू, मक्की पिकवली जाते.	प्रश्न
बरोबर! छान!		

२) व्यापारी शेती | करतात.

परंतु, निर्वाह शेतीमध्ये दोन प्रकार पडतात.
१) स्थलांतरित शेती २) सखोल शेती.
तर, व्यापारी शेतीमध्ये चार प्रकार पडतात.
१) विस्तृत शेती २) मळ्याची शेती
३) मंडई बागायती शेती
४) फलोदयान / फुलशेती.
तर आता आपण एका-एका प्रकारची माहिती अभ्यासूया | चेतक बदल
शेतीचे प्रकार हे शेती करण्याच्या उद्देश, घेतली जाणारी पिके, शेती करण्याची पद्धती, शेतात वापरात येणारे तंत्र-यंत्रे, भूमीचे उपयोजन इत्यादींवर शेतीचे प्रकार ठरतो. | विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात

१) निर्वाह शेती =
हा पारंपारिक शेती पद्धतीचा प्रकार आहे. | विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात. | फलकलेखन
१) स्थलांतरीत शेती = यामध्ये प्रत्येक वेळी नव्या जमिनीत शेती केली जाते किंवा ठरावीक काळानंतर त्याच जमिनीत पुन्हा शेती केली जाते.
उदा. डोंगराळ प्रदेशात, जास्त पावसाच्या ठिकाणी इ.

पुनर्अध्यापन

छात्रशिक्षिकाचे नाव - दिव्या सागर माने
विषय - भूगोल इयत्ता - ७वी
घटक - कृषी
उपघटक - शेतीचे प्रकार

शिक्षक कृती	विद्यार्थी कृती	कौशल्य
मुलांनो आज आपला भूगोलाचा तास आहे. मुलांनो तुमच्या शेत तुम्हाला शेती कशी करायची हे माहित आहे का?	हो	
सांगा तुम्ही शेतामध्ये कोणती पिके घेता	गहू, ऊस, ज्वारी, सोयाबीन, भाजीपाला, मका, हरभरा व.	~~प्रस्तावना~~ पुर्वज्ञान जागृती
बरोबर! छान! काहीजण ऊस, गहू, ज्वारी, मका, पालेभाज्या करता बरोबर	हो. बरोबर	
सर्व धान्ये जिथे आपण करतो किंवा पिकवतो. आज आपण शेतीचे प्रकार अभ्यासणार आहोत. (फळ्यावर शीर्षक लिहितात)		प्रस्तावना हेतुकथन शीर्षकलेखन
मुलांनो शेतीचे प्रकार माहित आहेत का?	हो	
सांगा तुम्हाला माहित असणारे प्रकार.	1) स्थलांतरित शेती 2) विस्तृत शेती. 3) फलोद्यान शेती 4) सखोल शेती	